

partii naleraq

27.sept 2019

UKA2019/19

Akiliisarfik Ilangaassivik pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xx 2019-imeersoq.
(Aningaasaqarnermut Nunanilu Avannarlerni suleqatigiinnermut Naalakkersuisoq)

Matumuuna Akiliisarfik Ilangaassivik pillugu Inatsisartut inatsissaattut siunnersuut saqqummiunneqartoq oqaaseqarfigissavarput.

Nunatsinni akiligassanik isumaginnittarnerput ilaatigut assigiinngitsorujussuarmik ingerlatsivigisarparput tamannalu ilaatigut pisortanut ilungersunartumik kinguneqartarput tassami aningaasat pisortat pissaat tamakkiisumik akilernerqartartuuppata ilaatigut qularnangilaq akit appasinnerusut atuussinnaanissaat inuiaqatigiinnut qularnangikkaluarmat.

Akiligassat innuttaasunik akilernerqartussat kinguaattoorutaasut oqaatigineqarput 1 milliard koruunit ataatilaarlugit annertussuseqartut Naalakkersuisunik oqaatigineqarpoq, soorunami innuttaasut amerlassuserput eqqarsaatigalugu akiligassat annertuallaarput, tamannalu ingerlaaseq allangortinniartariaqalerparput inuit pineqartut qanittumik peqatigalugit.

Sukumiisumik ersarissumillu aamma paasisariaqalerparput akiligassat 1 milliard koruunit ilumut tamarmik akiligassaanersut, aammalu tamaasa aningaasanngorlugit tiguneqarsinnaanersut, ilumut piviusorsiortuunersut paaserusunnarsipput. Tassami qularinngilarput aningaasarpasuit tiguneqarsinnaanngitsut taakkua 1 milliard koruunit iluaniinnissaat ilimanarluinnarmat.

Tassami ilaatigut toqkkut qimagussimasut, inuit napparsimalersimasut, inuit utoqqanngorsimasut, inuit sulisinnaajunnaarsimasut, aammalu suliffeqarfiit unissimasut, eqqarsaatigissagaanni qularnangilaq aamma akiligassat utertinneqarsinnaanngitsut suli nalilittut nunatta karsiani nalunaarsorneqarsimasut ilimanarluinnarmat, tassami ilarpasui isertinneqarsinnaanngitsut takusinnaareerpagut, tamakkulu piaartumik aamma nalerutsinnissaat suliarisariaqarparput, ilaatigut ilaqutariippasuarput inuttut peqqikkunnaarsimasunut, ilaatigullu toqumik nalaataqarsimasunut ilaqutariinnut erloqinartumik artorsartitsisarmata.

Nunatsinni akiligassanut kinguaattoortitsisut soq taamak amerlatiginersut ilaatigut uagutsinnut aperisariaqarpugut. Ulluinnarni ingerlatsineq pisortani ilaatigut akisuallaarpaa, imaluunniit amerlasuutigut akigititagut ingerlatsinermi qaffasippallaarpat. Illumut attartornermi akit qaffasippallaarpat. Akissarsiat minnerpaaffiat annikippallaarpat, inuussutissat akisuallaarpat, suliffissaaleqisunut ikiorsiissarnigut annikippallaarpat. Ilaqutariinnut meerartalinnut atugassarititaasut ajorpallaarpat. Angajoqqaat kisimiittunut atukkat ajorpallaarpat.

Ingerlaaserput nalilersorniartigu assersuut suliffissaqanngereerlunga meeqqanut akiligassaqaruma eqqaavinnut ineqarnermut allanullu taava ingerlaannartumik akissarsiakka nungungajallugit ilanngartuunneqassaanga, taavalu sulileraluarnera ajoraluartumik imminut akilersinnaanngilaq.

Ilaatigullu isumaginninnermi ikiorserneqartarsimaguma taava sulileruma ingerlaannartumik aamma ilanngartuunneqalissaanga, taavalu suli inuttut ingerlariaqqinnissaminni artorsarneruleqqittarlutik. Tassalu sulineq imminut akilersinnaajunnaarluni tassami ilanngartuussinerup inuuneq suli oqimaannerulersittarmagu. Taava toqqaannartumik uannut pitsaanerussaaq suliffeqarnanga pisortanik akiliussuunneqaruma, pissutsit taamaalisimappata taava ingerlaaserput ajorpoq.

Sooruna ukiut tamaasa inuppassuit kalaleqatigut Qallunaat nunaannut nussortartut, sunaana pissutaasoq. Isumaqarpugut inuuniarnikkut atukkagut annertunerpaamik pissutaasut, inuuniarnikkut atukkagut ilungersunarpallaalersimapput, allaat inuulluarnerusinnaanerput ilimagalugu kalaaleqaterpassuagut DK-mut nussortut, ulluinnarnimi inuuniarnikkut atugassarititaasut pitsaanerummata nussortut oqaatigisarmassuk. Taava takoorloorsinnaavarput aamma ilanngassivik atulterpat qularnanngitsumik suli kalaaleqatigut nussortut amerlanerujussuannngussapput, neriunniarta taamak pisoqassanngitsaq.

Tassami takusinnaavarput aamma utoqqartagut amerlasuut soraarninngornerminni nussormata, isumannaanerusumik tappavani inuusinnaagamik, akerlianimmi maani utoqqartatta atugaat suli ilungersunarsiartorput, tamannalu allanngortinniartariaqarparput.

Innuttaasut amerlasoorujussuit ullumikkut inuuniarnikkut assorujussuaq ajornartorsiorput, akissarsiat annikippallaarput, sulisartut sulineranni akunnermut akilertakkagut annikippallaarujussuarput, tassami aningaasarsiatik amerlanerpaat ineqarnerminnut atortarpaat. Allanut akiligassanut ilaatigut allaat periarfissaaruttarlutik.

Ilaatigullu meeqqaminut assut pilersuinerikkut ilungersunartorsiorarlutik inuussutissaqarnissaat atissaqarnissaat allatigullu inuuniarnikkut ajornartorsiuteqartarlutik.

Inuuniutissatut aningaasat sinneruttussat isumaqarluinnarpugut ilaatigut inuppassuit suli artorsarnerulernissaannut sunniuttussaasut. Tassami kisimiittumut 4000.00 aammalu aappariinnut 6000.00 annikippallaarujussuurtut ilami massakkut inuuniarnikkut atukkat akitsoriartuinnarfiini naapertuutinnngivissut oqaatigisariaqarparput.

Ilanngaasivik ilumut qanoq tulluartiginersoq uani siunnersuummi assut eqqarsarnartoqartipparput, tassami oqaatigineqarmat piffissami sivikitsumi akiligassat kinguaattoorutaasinnaasut annerusumik suliariniarneqartut. Aammalu ilanngaassiviup suliarineqarani akiligassallit misissoraanni anngaasarsiakkinerpaat tassaasut ilanngaassiviup suliassai.

Isumaqarluinnarpugut inuuniarnikkut atukkat suli ilungersunarluinnartumik inissisimalissasut, tassanilu isertitakinnerit assut ilungersunartumik inuunialernissaat takuneqarsinnaavoq. Tamannalu suli atukkat naligiinnginnerulernerannik kinguneqartussaq takusinnaavarput inuuniapiloornerit naammattoortalissavagut suli ullumikkornit ajornerusut.

Tassami uani siunnersuummi pisortat kisimik iluaqutissaat anguniarneqarpoq namminersortunut allanullu akiligassaqarunik taakkununga akissaarutissarpput pisortat amerlanerpaat aningaasat tamaasa tigussamatigit. Soorunami tamanna akuersaaruminaappoq.

Sorpassuit taakkartorneqarsinnaagaluarput, kisiannili tassa suli allaffissorneq allisarneqassaaq tassami siunertaammat aningaasarsiat tamarmik ilanngaassivik aqqusaartalissagaat.

Namminersortunut suliffiutilinnut taamatut aaqqiniarneq qanoq kinguneqassava, aammalu ilanngaassivik aqutiginagu akilersuisut qanoq pineqassappat.

Tassami akissarsiakinnerusunut suli pissutsit ilungersunarsiartuinnartussaapput, assersuutigalugu soraarninngornissamut aningaasat ileqqaagassat ullumikkut inatsimmik tunngavissineqarlutik 5.pct-imik ilanngartorneqarput, ukiut tamaasa ilanngaat qaffakkiartussaaq 2023-imilu 10.pct-imut qaffassalluni. Tassuuna aamma takusinnaavarput inuuniutissat aamma tassani annertuumik ilanngartorneqalissasut, taavalu taassuma qaavatigut akiligassat ingerlaannartumik nusunneqartalerpata taava ilaqutariippasuit inuuniarnikkut suli ullumikkornit artorsarnerulernissaat angussavarput.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuut isumaqatiginagu tapersersinnaanagulu oqaatigissavarput. Tassa ersarinnerusunngorlugu itigartivipparput.

Hans Enoksen